

MALMENBLADET NR 2-2024

Lite av innehållet i detta nummer:

Trolsk båttur, sommarutflykt

Föredrag av Johan Landin, Flygskolan

Veterandagar

Medlemsblad för Kungl Östgöta Flygflottiljs Kamratförening

Flygets Hus, Länergatan 11

586 63 LINKÖPING

BG: 336-3181

www.f3kamratforening.se

info@f3kamratforening.se

MALMENBLADET

Informationstidning för F3 Kamratförening/
Kungl Östgöta Flygflottiljs Kamratförening.
Tidningen utkommer normalt med 2 nummer /
år, i maj och november, och skickas ut till alla
medlemmar i föreningen samt till Flygvapnets
övriga kamratföreningar och vissa andra intres-
seorganisationer

Ansvarig utgivare: Ingvar Jäderlind
ingvarjd@gmail.com
072-3232129

Redaktör, webbansv: Sture Axelsson
sobaxe@gmail.com
070-5882166

Kassör, medlemsreg: Bernt Samuelsson
berndt.samuelsson@telia.com
0730-961487

I detta fantastiska Flygets Hus håller vi till.
Foto: Sture Axelsson

Adressändring.

Ändrad adress och/eller E-postadress meddelas
till Kassören.

Bidrag till Malmenbladet

Bidrag från läsekretsen, både text och bild, mot-
tages med tacksamhet. Allt som berör F3, Mal-
men, flyg i allmänhet, historier, skrönor, sanna
såväl som bara troliga är välkomna.
Artikelförfattares åsikter speglar inte alltid före-
ningens uppfattning.
Bilders ursprung bör om möjligt anges.
Artikelinnehåll får återges med angivande av
källa.

Tryckeri: Adall Grafiska AB, Linköping

Omslaget: Minnesceremoni på Helikopterflottil-
jen med anledning av 50 år gått sedan nedlägg-
ning av F3.

Innehåll detta nummer:

Medlemsinformation	sid 2
Ordföranden har ordet bl a	sid 3-4
Kommande aktiviteter	sid 5
Minnesceremoni, F3	sid 6-8
Trolsk båttur	sid 9-10
Årtmiddag, höst	sid 11
Föredrag/info, Flygskolan	sid 12-14
Info Hkpfl+ avtackning SK60	sid 15-18
Minnesstund, Solvestad	sid 19
Veterandagen	sid 20

Betalning.

Vid våra sammankomster vill vi påminna om att
vi inte kan ta emot kortbetalning. Kontant eller
Swish är det som gäller!
Swishnummer: 070-5882166, Sture Axelsson

Förskottsbetalning.

Vi kommer i fortsättningen att betala för våra ak-
tiviteter i samband med anmälan. Betalning via
BankGiro 336-3181

E-post.

Ni som har E-post, töm er brevlåda. I samband
med utskick får vi ofta meddelande om att E-pos-
ten ej kan levereras p g a full brevlåda.
Och, framför allt, du som har en E-postadress se
till att vi har den så du inte missar information.

Planerade resor, Studiebesök och Föredrag

Se under Ordföranden har ordet.
Inget är beslutat i tid utan kommer att informeras
på Webben och via E-post

Flygvapenmuseum

Flygvapenmuseum är nu helt öppet för besökare
utan restriktioner Restaurang Calle C är nu helt
ombyggd, modernare och mycket större
Närmare info www.flygvapenmuseum.se

Östergötlands Flyghistoriska Sällskap, ÖFS.

Filmkvällarna i Flygets Hus har återupptagits och
kommer förhoppningsvis att fortsätta vidare i
höst och våren 2025
Kolla på: www.ofsflyg.se

Idéer.

Du som har förslag på lämpliga mål för utflykter och studiebesök, hör av dig till någon i styrelsen. Samma sak om du har förslag på föredragshållare.

Redaktörens funderingar

Ja, redaktörens ständiga fundering och dilemma är som alltid – hur ska jag lyckas få ihop 20 sidor till ett Malmenblad, som dessutom är värt att läsa.

Mina uppmaningar om bidrag från er rika historiesamling klingar som vanligt ohörda. Jag får väl göra som lata präster förr, leta reda på en gammal predikan och friska upp den med någon lämplig ny synd att tala över och köra i repris.

Ett alternativ är att göra som vår lokaltidning, Corren, fylla tidningen med bilder över hela uppslag. Då behöver man inte hitta på så mycket text. Jag har funderat på detta, behöver man i en dagstidning ha bilder på personer som är så stora så man kan räkna pormaskarna i ansiktet?

Eller är bokstäverna slut?

Framför allt när de beklagar sig över att tidningspapper och trycksvärta är så dyrt.

Förlåt, detta var utanför vårt intresseområde, men jag kunde inte låta bli.

Red/ Sture Axelsson

Ordförande har ordet

Malmen hösten 2024

Nu är vi inne i hösten och kommande vinter och årets mörkaste tid står vid dörren. Dags att tända alla ljus och tänka tillbaka på den fina sommaren som vi haft med mycket sol och värme.

Det har också varit ett bra år när det gäller fruktodling typ äpplen i trädgården, svårt att ge bort till bekanta p.g.a. att alla har fått enorma mängder äpplen själva också att ta hand om.

Regeringen har utsett chefen för försvarsstaben Michael Claesson till ny överbefälhavare efter Micael Bydén.

Han kommer bli en bra ÖB med den gedigna bakgrund, som han har. Han kommer visa att vår försvarsmakt blir en stor tillgång till NATO.

Kriget i Ukraina fortsätter, Sverige och många övriga länder bistår Ukraina med vapen och humanitär hjälp. Vi kan bara hoppas att kriget avslutas och Ukraina kan återuppbyggas igen och i framtiden tillhöra västvärldens demokratiska länder

Representanter från föreningen har deltagit vid minnesceremonier för att hedra bortgångna veteraner och medlemmar.

Vi har deltagit i minnesceremonin den 28 april tillsammans med representanter för fredsbaskarna och Försvarsmakten för att hedra Per-Olov Solvestad som omkom under FN tjänstgöring i Kongo 1962. Mer om detta i Malmenbladet.

Veterandagen 29 maj genomfördes lokalt på Malmen för första gången tillsammans med helikopterflottiljen och särskilt inbjudna deltagare. Redovisas också i Malmenbladet.

Minnesceremonin att det gått 50 år sedan F3 lades ned som flygflottilj 1974 genomföres den 28 juni, för att hedra och minnas all personal, militär, civila och värnpliktiga, som tjänstgjort på F3. Flera av deltagarna medverkade också vid nedläggningsceremonin 1974. Se reportage i Malmenbladet.

Årets föreningsresa, "Trolsk båttur", var skickligt upplagd av vår resehandläggare Stig Olof Carlsson och mycket uppskattad. Vi gjorde olika besök av intressanta mål. Bland annat båttur på sjöarna Bunn och Ören samt Stjärneborgs slott. Längre reportage i Malmenbladet

Föreningsverksamheten för 2024 är genomförd som planerat med olika aktiviteter såsom möten, studiebesök på VTI och föredrag om flygskolans verksamhet.

Aktiviteterna har varit mycket uppskattade av våra medlemmar och detta har stimulerat oss i styrelsen att fortsätta på den inslagna vägen.

Verksamheten för 2025 ger oss nya utmaningar och tillfällen att träffas vid olika sammankomster. Styrelsen har fastställt verksamhetsplanens inriktning med aktiviteter för föreningens medlemmar.

Ett axplock ur verksamhetsplanen;

- Studiebesök bland annat på Siemens Energy i Finspång.
- Veterandagen 29 maj på Malmen
- Föredrag från länsförsäkringsbolaget och polisen för att i brottsförebyggande syfte söka förhindra att vi blir lurade och vilka åtgärder vi själva kan vidta.

Vad händer på Malmen, på vår gamla anrika arbetsplats?

Chefen för Flygvapnet har föreslagit att radarspanningsplanen S106 Global Eye skall baseras till F16/Arlanda enligt en utredning som inte är officiell.

Vi ingår i en arbetsgrupp som arbetar med att förhindra att Malmen går miste om detta.

Vi har tillskrivit samtliga riksdagspartiers försvarspolitiska talespersoner, liksom företrädare för Linköpings kommun, och framfört vår syn på detta.

Positivt är att vårt medlemsantal har kunnat bibehållas på en stabil nivå. Men vi måste nu alla hjälpa åt. Vi behöver bli fler, och framför allt yngre, medlemmar om vi skall ha en positiv utveckling och en framtid för vår förening.

Till sist vill jag önska er alla en fortsatt skön höst och vinter framöver och ladda våra batterier inför kommande utmaningar.

Läs mer på föreningens Webbsida där kommande aktiviteter finns redovisade.

/Ordföranden

Nya medlemmar

Ann Christine Cedergren
Gunnar Kellin

Välkomna!

Grattis

Jubilarer 2025

90 år:

Gösta Persson

85 år:

Monica	Brage
Stig O	Carlsson
Ingvar	Jäderlind
Ove	Karlsson
Irene	Nätt
Kjell	Persson
Göran	Samuelsson
Håkan	Spånberg
Sven-Åke	Svensson
Svante	Valfridsson
Torsten	Engholm
Marianne	Engholm

80 år:

Sture	Axelsson
Hans	Bureteg
Anita	Hedman
Christina	Huitfeldt
Leif	Lindholm
Christer	Lundin
Krister	Punkt
Jan	Reman
Stig	Thander
Christina	Thander

LÄNKAR SOM BRUSTIT
KAMRATER SOM LÄMNAT OSS

Per-Olof Jelbring

FRID ÖVER MINNET

Hem går flykten över kända byar
- skymtar hembyns kyrka r'en
Över bygden dela lätta skyar
ömsom skugga – solens sken

Hit vill jag en gång få återvända
längs min skolväg som jag ser
när min levnads dag nått sin ända
här bland minnen bäddas ner

Ferdinand Cornelius

Välkommen till Lillejul Flygets Hus

Fredagen den 6 december 2024 kl 17.30

Anmälan senast torsdag den 28 november

Flygets Hus är öppet fr o m kl 16.00

Avgift 450:- / person

Till våren 2025 planerar vi traditionsenligt en ärtmiddag

Välkommen till vårens torsdagsträff med ärtor och punsch

Flygets Hus

Torsdagen den 13 februari 2024 kl 18.00

Anmälan senast torsdagen den 6 februari

Flygets Hus öppet från kl 16.00

Pris 150:-/person

Och så blir det naturligtvis ett årsmöte igen 2025

Kallelse till årsmöte 2025

Fredagen den 25 april kl 17.00

Årsmöte med sedvanliga förhandlingar och därefter.

Middag bestående av:

Förrätt, varmrätt, vin/lättöl, dessert samt kaffe & kaka

Flygets Hus är öppet från 15.00 och där kommer då att finnas kaffe och förfriskningar.

Pris 400:-/person

Kontaktpersoner till alla träffarna

Ingvar Jäderlind

072-323 21 29

ingvarjd@gmail.com

Ronny Perfect

070-681 41 85

ronny.perfect@telia.com

H B Karlsson

013-29 98 25

karlssonhb@gmail.com

Preliminärt är även tidpunkter för aktiviteterna hösten 2025 beslutade. Närmare info i Malmenblad 1-2025.

Höstens Ärtmiddag:
Lillejul:

Torsdag 16 oktober
Fredag 5 december

Kommande aktiviteter

Minnesceremoni

Fredagen den 28 juni kl 11.00 hölls en högtidlig minnesceremoni på Malmen med anledning av att det är 50 år sedan F3 lades ner som flottilj. Ett 40-tal medlemmar hade samlats för att delta. Alla hade samvetsgrant

lämnat in namn och personnummer i god tid och prickades noga av på listan av två säkerhetsvakter vid inpassering. Ingen obehörig slank in här! Ceremonin genomfördes vid minnesstenen innanför vakten och inleddes av Helikopterflottiljens stabschef, Övlt Niklas Blomberg, som hälsade välkommen och höll ett tal.

Krans vid minnesstenen

Fanvakt från Hkpflj

Fanvakt från KF med F3-fanan

Utdrag ur talet:

I sitt tal blickade han tillbaka på Malmens militära historia som startade redan på 1500-talet då området nyttjades som samlings- och exercisplats utan fasta byggnader. Därefter har det under århundraden här funnits både kavalleriregemente och livgrenadjärregementen för att i början av 1900-talet övertas av flyget. Han berörde sedan historien från den första militära flygskolan samt Kungliga Fälttelegrafkårens flygavdelning via Tredje Flygkåren till Kungliga Östgöta Flygflottilj, F3, genom propellerepoken och in i jetåldern med J29, J35 och J32 och fram till nedläggningen 1974.

Verksamheten på Malmen från nedläggningen av F3 fram till idag med målflyg, transport- och specialflyg, flygskola och helikopterflottilj nämndes också.

Niklas poängterade också följande:

Alla ni som har tjänstgjort inom Flygvapnet har lagt grunden till den anda som vi som jobbar här i dag gör vårt yttersta att förvalta. Det som tydligt kännetecknar flygvapenandan är den vilja, karaktär och lagkänsla som genom åren har utvecklats av alla professionella medarbetare inom Flygvapnet.

Flygvapenanda är att ha viljan att alltid göra rätt och samtidigt tillåta sig att lära av misstag, såväl av egna som av andras. I Flygvapnet förebygger vi inte misstag genom bestraffning.

Flygvapenanda är viljan till att lyckas, att samarbeta och att aldrig ge upp. Det är viljan till att alltid ligga i framkant av utvecklingen, såväl tekniskt som taktiskt. Det är förmågan att se möjligheter istället för utmaningar och lösningar istället för problem. Att alltid sträcka ut

Övlt Niklas Blomberg

en hand när det behövs och förmågan att skapa en arbetsplats fylld av glädje och kamratskap, även om uppdraget är allvarligt.

Flygvapenanda är likställt med en ansvarskultur som vi värnar och fortsätter att utveckla. Till sammans har vi som mål att ligga längst fram när det gäller, och att vara en lärande organisation byggd på kunskap och ansvar.

Han avslutade med :

Allvaret i vårt tunga huvuduppdrag gör det extra angeläget att vi har flygvapenandan att luta oss mot. Jag repeterar:

- Viljan att alltid göra rätt och samtidigt tillåta sig att lära av misstag.
- Viljan att lyckas, att samarbeta och att aldrig ge upp.
- Viljan att alltid ligga i framkant av utvecklingen, såväl tekniskt som taktiskt.

Jag hoppas och tror att ni som tidigare har tjänstgjort i olika roller inom Flygvapnet känner igen er i den anda som vi i dag jobbar vidare i. Ni visade vägen, vi förvaltar arvet och känner oss stolta över att tjänstgöra på en historisk plats med starka militäriska anor.

Kransnedläggning

Stabschefen och kamratföreningens ordförande, Ingvar Jäderlind lade gemensamt ner en krans

vid minnesstenen. Ingvar Jäderlind höll därefter ett kort tal, som bl a innehöll följande:

Nästan på dagen för exakt 50 år sedan genomfördes en avslutningsceremoni på Malmen då F3 utvecklade sin verksamhet efter 38 år och överlämnade F3:s fana till chefen för F13 att föra F3:s traditioner vidare.

KF ordf, Ingvar Jäderlind

(Helikopterflottiljen har nu övertagit traditionsansvaret efter F13 nedläggning)

I dag har vi åter samlats för att hedra och minnas all personal, militär, civila och värnpliktiga, som tjänstgjort på F3 och bidragit med sin utbildning och kunskaper i försvaret av vårt land samt för skapandet av den unika Malmenandan. Flera av deltagarna i dagens ceremoni medverkade även 1974

Vi tackar helikopterflottiljen som har gett oss möjligheten att få genomföra denna minnesceremoni idag.

Tyvärr har F3- personal, både nationellt och internationellt, omkommit under sin aktiva tjänstgöring.

Vi hedrar alla som lämnat oss med en tyst minut.

Stabschefen avslutade därefter ceremonin och inbjöd samtliga deltagare till kaffe och smörgås och fortsatt mingel i Flygets Hus.

Ceremonin inramades med fanvakt från Hkpflj med egen fana och från Kamratföreningen med F3:s fana.

Tack till alla deltagare som ställde upp vid den stämningsfulla ceremonin till minne av vår gamla arbetsplats, F3.

Årligt talat var styrelsen lite orolig för att deltagandet skulle bli dåligt i midsommar- och semestertider. Det hade ju varit lite genant om bara några i styrelsen kommit när Hkpflj, med Susanne Silander i spetsen, ställt upp så helhjärtat.

Oron var obefogad!

SVT Nyheter Öst uppmärksammade minnesceremonin med ett kort filmreferat, som även innehöll en intervju med KF ordförande Ingvar Jäderlind.

Flottiljförvaltare Susanne Silander, som varit kamratföreningens närmaste kontakt med Hkpflj, genomförde i och med detta ett av sina sista uppdrag. Efter sommarsesmet avgår hon med pension och lämnar över till sin efterträdare, Fredrik Romås, som presenterades vid detta tillfälle. Tack för bra samarbete, Susanne.

Text: Sture Axelsson

HB Karlsson

Fredrik Romås

Ronny Perfekt

Susanne Silander

Nästan alla deltagarna på en bild

Och så de som jobbat på gamla F3 då det fortfarande var flottilj.

Samtliga bilder:
Per Ählin

Trolsk Båttur

Eftersom vi reser delvis i John Bauers hemtrakter passar det med en typisk John Bauer-teckning.

Bild från Wikipedia

Tisdagen den 11 juni 2024 var det dags för den efterlängtningsfulla sommarresan. Vi var 41 förvåningsfulla resenärer, som anträdde Vikingbuss på Flygvapenmuseumns parkering, för att med ledning av chauffören "Jojje" och vår eminente researrangör S-O Carlsson ta oss med på en bussresa och en Trolsk båttur.

S-O prickar av och kollar att alla kommer med...

...och bussen blev nästan full

Vädret hade senaste dagarna varit både kallt och regnigt så de flesta hade försett sig från både regnkläder och varma tröjor. Vädret den här dagen skulle dock visa sig från den bästa sidan så varken regnkläder eller tröjor behövdes. Vid rastplatsen Gunneryd söder om Gränna bjöds det på

"Jojje" serverar bussfika.

bussfika, kaffe och fralla.

Efter det var det dags att leta upp sjön Bunn och båtarna vi skulle åka med. I nordvästra delen av sjön, längs Tranåsvägen, uppenbarade sig en

skylt "Trolska båtturer" så där hoppade alla av för att vänta på båten.

Det var bara det att vi var i fel ände på sjön. Ett par telefonsamtal senare var det klart vart vi skulle. Båtarna fanns i den södra delen av Bunn. Bara att kliva ombord och åka samma väg tillbaka plus lite till. Det gjorde ingenting för solen sken och naturen var grön och vacker.

Nu kom vi rätt och båtarna fanns på plats. En större båt, *John Bauer II*, tog 30 passagerare och en mindre båt, *Ester*, ca 14 stycken. Ågaren till båtföretaget, kapten Fredrik, styrde den större båten och hans "Juniorkapten" (som jag glömt namnet på), styrde den mindre. Sjön Bunn var nästan spegelblank så ingen risk för sjösjuka förelåg. Kapten berättade om sjön och öarna samt om John Bauer, som bott i den norra delen av sjön. Han berättade även om båtolyckan på Vättern där John Bauer och hans familj omkom. Tyvärr var ljudanläggningen på båten, i konkurrens med dieselmotorn, inte den bästa så en stor del av

Ombord på båten

informationen gick förlorad. Under båtturen kunde vi beskåda alla stora och fina hus som låg längs stränderna. Det verkade inte vara några problem med strandnära bebyggelse här!

Efter ca 40-45 minuters båtresa var det dags för att i norra delen av sjön, av kocken Jimmy, bli bjudna på lunch. Wallenbergare med potatismos och rårörda lingon. Mycket välkommet och välsmakande då sjön som bekant suger. Mätta och nöjda och med sol från en nästan molnfri himmel åker vi i stort sett samma väg tillbaka. Nu ska vi till Stjärneborgs slott och dess museum. Här strular det till sig med GPS och vart vi ska. Vi kommer på små vägar fram till Stjärneborgs slott där alla kliver av. Vi är vid rätt slott men den guide som skulle möta upp fanns inte där utan vid museet som ligger ett stycke därför. En försiktig medlem bankar på slottsporten men ingen öppnar, bara en hund som skäller. Efter nya telefonsamtal visar det sig att vi är vid slottet men där tänker man inte släppa in ett vilset sällskap pensionärer. In i bussen igen och till rätt museum. Där väntar mycket riktigt en guide som undrar vart vi tagit vägen.

Guiden, som heter Birgitta Kellner, hälsar oss välkomna och berättar under drygt en timme en hisnande historia om den excentriske Malte Liewen Stierngranat. Han hade en sällsynt förmåga att nosa upp och umgås med den tidens kända och rika personer, inte minst damer, och få dem att försörja honom. Han rymde, nästan utfattig, från sina föräldrar till Amerika och lyckades

där genom rika mecenater och kändisar komma ända in i Vita Huset och i kontakt med presidenten. Han reste runt både i Amerika, Europa och Afrika. I Egypten såg han pyramiderna och bestämde sig för att han också skulle begravas i en sådan. På sina resor släpade han också med den sarkofag han låtit tillverka för att begravas i. Då fick den göra tjänst som resekoffert. Malte lyckades få en egen station. När han var ute på resor och närmade sig slottet drog han i nödbromsen så tåget stannade och han kunde kliva av hemma. Detta tröttnade järnvägsbolaget på så de gjorde en överenskommelse att om Malte byggde en station och höll med stins så skulle tåget stanna där. Det gjorde han och Stjärneborg fick alltså en egen station.

Han levde dock inte helt som parasit på andra, han utbildade sig till konservator och var duktig på att restaurera målningar och försörjde sig i alla fall delvis på detta. Han lät bygga sin pyramid på Stjärneborg och där ligger han begravd i sin sarkofag/resekoffert.

Vi tackar Birgitta Kellner för hennes fantastiska berättarkonst. Hon pratade i över en timme utan att nästan hämta andan. Vi går sedan en kort tur i museet och därefter skulle vi ha vandrat ner till Maltes pyramid men då det strulat en del med att hitta rätt under dagen hamnar vi i tidsnöd. Vi har en tid att passa vid Stalpets servering där vi ska få eftermiddagskaffe, alltså får vi hoppa över pyramidbesöket.

Färden går vidare till ett mycket trevligt och vackert beläget café, Stalpet, där vi får kaffe och smörgås. Vi kan där även beskåda ett av södra Sveriges högsta vattenfall.

Hemfärden går sedan via Tranås och Mjölby tillbaka till Flygvapenmuseums parkering.

Vi kan återigen tacka S-O Carlsson och Vikingbuss för en väl genomförd, intressant och vacker resa. De är inte bara duktiga på att hitta trevliga resmål och matställen utan har även tumme med vädergudarna. Sol och lagom varmt hela dagen.

Text och bild/ Sture Axelsson

Ärtmiddag hösten 2024

Den 10 oktober var det återigen dags att samlas till höstens ärtmiddag. 45 medlemmar var anmälda men ett par tvingades av olika anledningar lämna återbud i sista stund

Kvällen inleds som vanligt med prat över en öl eller två före maten

Alla pratar inte flyg. Två inbitna radioamatörer pratar antagligen via streck och punkter...

...eller som här om den nya telefonen med dess många obegripliga funktioner

Många var förväntansfulla på det föredrag/information om Flygskolan och dess verksamhet som utlovats i "reklamen"

Och de blev inte besvikna. Mer om detta i en följande artikel.

Att våra ärtmiddagar är populära bevisas av att en medlem åker ända från Göteborg för att delta. All heder åt detta. Några nya medlemmar, och även tidigare medlemmar, deltog för första gången i någon av våra sammankomster. Vi hoppas ni blev nöjda och återkommer.

Vi nalkas julen och vår Lillejul och därmed frågan om julbord. Allt har, som vi alla vet blivit dyrare, inte minst mat och därmed även julbordet. Styrelsen har diskuterat att ev endast ha en jultallrik i stället för traditionellt julbord för att hålla nere kostnaden. På mötet ställdes frågan om vi ska ordna julbord även i år trots att det blir något dyrare än förra året.

Uppfattningen var att vi fortsätter som tidigare med traditionellt julbord.

Som vanligt är våra möten inte möjliga utan duktiga "volontärer" i köket. Främst styrelsens damer, i år Katarina, Christina, Birgitta, Anita och Marie-Louise men sist och inte minst förste diskmästare Leif.

Janne Björkman, leder inte bara snapsvisorna utan tackar också för maten och för väl genomfört jobb.

Tyvärr så blundar han på bilden men vi säger att det är av ren hänförelse.

*Text o bild
Sture Axelsson*

Föredrag/Information Flygskolan

I samband med höstens Ärtmiddag i Flygets Hus gästades vi av Johan Landin från Flygskolan på Malmen. Han höll ett mycket informativt och ärligt föredrag om Flygskolan och dess nuvarande och planerade framtida verksamhet.

Johan Landin

Johan är tidigare pilot på Viggen och JAS och har arbetat många år som flyglärare på Flygskolan.

Han började sitt föredrag med att berätta om sig själv och vägen fram till hans nuvarande befattning. Efter avslutat karriär som stridsflygare skulle han börja på transportflyget på Malmen, men först skulle han mellanlanda en kortare tid på Flygskolan. Denna tillfälliga placering har nu varit i 20 år så han har givit upp planerna på transportflyg. Trivdes så bra som lärare så han fortsatte där.

Flygskolan, som ligger under LSS, Luftstrids- skolan i Uppsala, är inte bara lokaliserad till Lin- köping utan finns på flera platser i Sverige och över ”hela världen”.

Utbildning bedrivs, förutom i Sverige, på fyra platser i USA för transportflygspiloter. På ett ställe i Tyskland för helikopterpiloter och på två platser i Italien för jetutbildning av blivande JAS-piloter

Johan berättade om hur utbildningen ser ut idag, sedan Sk60 pensionerats. Tyvärr har ett glapp uppstått mellan Sk60 och Sk40. Under 2023, 2024 och början av 2025 utbildas inga blivande JAS-piloter från grunden på Malmen.

2023 grundutbildades ett antal elever till civilt certifikat, PPL, på Linköpings Flygklubb, som en mycket tillfällig lösning. De har nu fortsatt sin utbildning på jetflygplan i Italien. 2024 grundutbildas några i Sverige på Linköpings Flygklubb där man flyger Piper Cherokee och några på en civil flygskola i USA där man flyger ett flygplan liknande Sk40. Fr o m sommaren 2025 ska man enligt planerna starta grundutbildningen på Sk 40. Då kommer flyglärarna att vara influgna på Sk40 och utbildningsplanen klar för att starta grundutbildning av JAS-piloter på Malmen.

Flygskolans utbildningsplatser

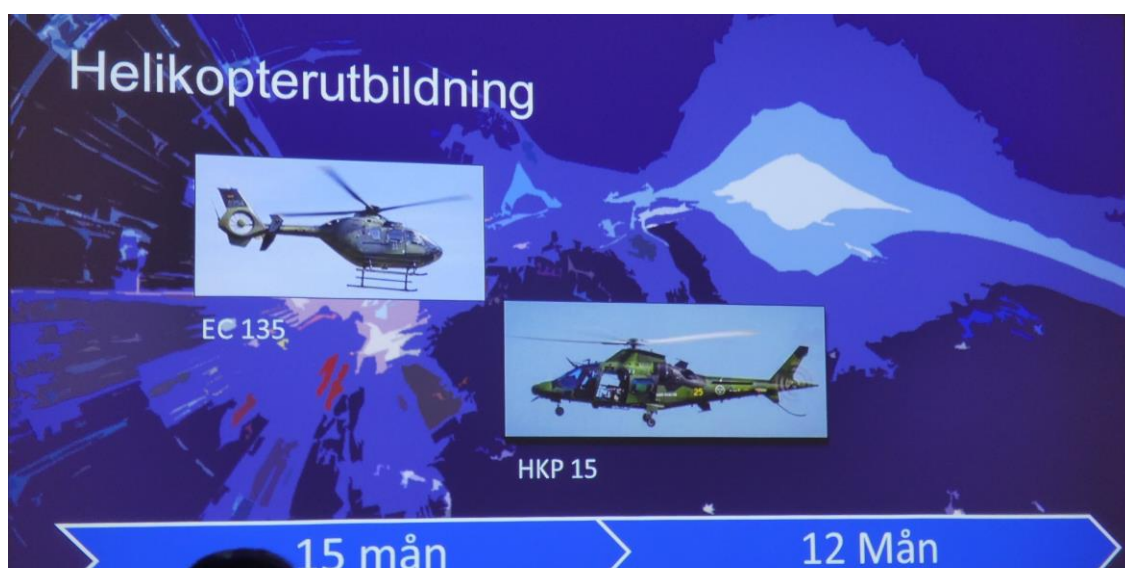

Plan för utbildning av JAS-piloter

När eleven gått sin officersutbildning på Karlberg startar en 8-månaders flygutbildning på Sk40. Utbildningen fortsätter sedan på jetflygplan i Lecce, längst ner på klacken, i Italien. Där flyger man FT-339CD, ett äldre plan med ganska stora motorproblem, (elev får t ex inte flyga EK i den) och T-345A, som är något modernare. Efter 10 månader flyttar man till Sardinien och flyger under ytterligare 10 månader T-346A. Ett mycket modernt och tekniskt avancerat överljudsplan,

som kan liknas vid en flygande simulator och där allt kan följas i realtid från marken. Därefter är man klar för att komma hem och skola in på 39 Gripen.

Helikopterpiloterna utbildas, efter officersutbildningen, från grunden i Buckeburg i Tyskland på helikopter EC135. Efter 15 månader där kommer man hem till Helikopterflottiljen och vidareutbildas på HKP15 under 12 månader.

Transportpiloterna, som har den absolut längsta utbildningen, får delar av sin utbildning i USA. Efter officersutbildningen startar man på TFHS, Ljungbyhed, och flyger Cirrus SR20 i 6 månader. Därefter åker man till USA och flyger Cessna 172 och T-6B TexanII under 12 månader för att få en civil privatflygarlicens, PPL. Under 6 månader flyger man T-44C Pegasus för att få 2-motorbehörighet.

Tillbaka till Sverige och TFHS för en ca 24 månader lång utbildning som omfattar flygning av Cirrus SR20 och Beechcraft King Air 250 och till sist Saab 340, TP100, på Malmen.

I samtliga fall läser man teori parallellt

Att man bedriver utbildningen av framför allt stridspiloter på detta sätt är inget man valt frivilligt utan tvingats till av tekniska och personella skäl.

Den är dessutom dyr.

Det är alltså en förhållandevis liten del av pilotutbildningen som görs i Sverige och på Malmen. Det har varit, och är fortfarande, en utmaning att komma igång med Sk40, både tekniskt och personellt. Pilotutbildning är en bristvara över hela västvärlden och då främst brist på flyglärare. För att köpa utbildning utomlands är man hänvisad till ett fåtal länder som kan erbjuda detta. Att utbilda piloter utomlands är ingen lätt uppgift då utbildningskulturen är så helt annorlunda än i Sverige.

Flygutbildningen i Sverige har varit, och är, fokuserad på att utbilda medan man utomlands mera är kontrollerande med mål att gallra ut en del elever. Hierarkin och avståndet mellan olika militära grader är mycket större i alla de länder vi köper utbildning av och det har ställt till vissa kulturkrockar, som man fått rycka in och hjälpa till att lösa.

Detta är den första bild en elev får se när denne kommer till Flygskolan. Budskapet är inte självklart för dagens elever.

Attityden bland sökande till pilotutbildning har förändrats senaste tiden. Man ser inte pilotyrket som något man ska syssla med i framtiden utan en del tar det som en "bucket list" som ska prickas av och sedan göra något annat. Det är en stor utmaning att anpassa antagning och utbildning till attitydförändringen

Andelen som avskiljs från utbildningen har ökat från att ha varit i stort sett noll till att i dagens läge ligga på ca 15%, vilket är för högt och mycket dyrbart.

Vi tackar Johan för en mycket intressant och klagörande information. Framför allt ärligheten uppskattades särskilt. Vi fick både bekräftelse och dementier till de många rykten som florerat kring Sk40.

Text / Sture Axelsson. PPT-bilder Johan Landin

Information från Helikopterflottiljen

Under 2024 har Försvarsmaktens samtliga Helikopter 16 modifierats i syfte att öka räckvidden med 50 procent. Dessutom är det klart att Sverige kommer att köpa ytterligare tolv exemplar av det väl beprövade systemet.

Samtliga Helikopter 16 i Försvarsmakten, eller UH60-M Black Hawk som är den amerikanska beteckningen, har under 2024 anpassats för att kunna använda en extra bränsletank som vid behov kan monteras i kabinen. Tanken rymmer cirka 750 liter och ger en ökad flygtid med cirka 50 procent. Arbetet har genomförts i Sverige av personal från den amerikanska armén, men det har ändå krävt omfattande arbete och samverkan mellan Flygstaben, Helikopterflottiljen, Försvarsmaterielverk (FMV).

Faktum är att systemet infördes och användes skarpt på ett antal Helikopter 16 från Försvarsmakten i samband med den internationella insatsen i Mali som avslutades under 2022. Detta med anledning av att Mali är ett stort land som krävde extra räckvidd. Nu när modifieringen är klar kommer samtliga Helikopter 16 kunna använda extratanken. Detta ger förbanden större handlingsfrihet och ökar tillgängligheten för våra helikopterförband.

Pågående modifiering av Hkp16. Nu har samtliga Helikopter 16 i Försvarsmaktens modifierats för att öka räckvidden med cirka 50 procent. Foto: Jesper Moldvik

Under sommaren blev det även klart att Sverige kommer att köpa ytterligare tolv Helikopter 16 för leverans till Försvarsmakten under de kommande åren. Tidigare i år godkände det amerikanska utrikesdepartementet en försäljning till

Sverige och i juli tecknade FMV kontrakt om överenskommelsen. Kontraktet upphandlas från USA:s armé enligt Foreign Military Sales (FMS), ett program som är till för att verkställa försäljning av krigsmateriel till andra länder. Leveranser till Försvarsmakten kommer genomföras löpande under flera år.

Försvarsmakten har i dag femton exemplar av Helikopter 16 som samtliga är placerade på Helikopterflottiljen i Linköping. Det är inte beslutat på vilken eller vilka av förbandets tre verksamhetsorter som de tolv nya maskinerna kommer att placeras. Utöver Linköping finns förbandet även i Luleå och Ronneby.

Helikopter 16 anskaffades första gången 2011 då femton exemplar beställdes. Bland de första uppdragen ingick att delta med sjukvårdstransport under insats i Afghanistan. Det är ett väl beprövat system som Försvarsmakten är nöjda med.

Det är en robust och mångsidig maskin som är byggd för att fungera i en krigssituation.

Försvarsmakten har i dag femton exemplar av Helikopter 16. Under sommaren beställdes ytterligare tolv. Foto: Jesper Moldvik

Helikopter 16 är en mångsidig maskin som bland annat kan användas som sjukvårdstransport. Foto: Per Åhlin

Den 25 juni genomförde Flygskolan den sista flygningen med SK 60 i Flygvapnets regi. Helikopterflottiljens R3-pluton välkomnade flygplanen ner på marken med en dusch från två räddningsfordon. Foto: Jesper Moldvik

En annan väl beprövad flygfarkost som inte längre syns ovanför Malmen är Skolflygplan 60 (SK 60). I somras avvecklades trotjänaren efter att ha varit i aktiv tjänst inom Försvarsmakten sedan 1967. Den 18 juni genomfördes en avvecklingsceremoni med flyguppvisning på Flygvapenmuseum och en vecka senare genomförde Flygskolan den sista flygningen med Skolflygplan 60 i Flygvapnets regi.

Flera av planen kommer dock att fortsätta flyga i Swedish Air Force Historic Flight. Så det finns fortfarande goda möjligheter att uppleva det ikoniska flygplanet. SK 60 var exempelvis med under Försvarsmaktens flygdag på F 17 i Kallinge den 24 augusti. Det populära evenemanget lockade över 38 000 besökare som i vackert väder kunde njuta av massvis av utställningar, mark- och flyguppvisningar.

En annan trotjänare som anses ha nått slutet av sin livslängd inom Försvarsmakten är den nuvarande tjänsteuniformen m/87. Därför har Flygvapnet tillsammans med FMV startat upp en

projektgrupp för att ta fram en uppdaterad och mer hållbar version av tjänsteuniformen. Planen är att uniformen ska hämta inspiration ur Flygvapnets historia och designtradition, men stort fokus kommer även att ligga på passformen och design för dam respektive herr.

Under 2025 kommer sex utvalda medarbetare från Flygvapnet att bli tilldelade ett urval av plagg från provkollektionen. De ska själva utvärdera plaggen utifrån olika aspekter. De kommer också att åka på en rundresa inom Flygvapnet för att så många medarbetare som möjligt ska få bidra med synpunkter innan Flygvapnet går vidare med utvecklingen av tjänsteuniformen.

Per Åhlin, kommunikationschef, Helikopterflottiljen

2024 års flygdag lockade över 38 000 åskådare till F 17 i Ronneby. Foto g m Per Åhlin

Folkfest när SK 60 avtackades

Under tisdagen den 18 juni högtidlighöll Flygvapnet avvecklingen av Skolflygplan 60 (SK 60) med en ceremoni på Flygvapenmuseum i Linköping. En epok i svensk flyghistoria går därmed mot sitt slut.

Över tusen besökare registrerades av Flygvapenmuseum under tisdagen när avvecklingsceremonin genomfördes och en stor publik samlades även utanför för att se Flygvapnets flyguppvisningar.

Ola Höglund, chef Flygskolan, Niclas Magnusson, chef Luftstridsskolan och Noomi Eriksson, chef Flygvapenmuseum med flygvapenchefen Jonas Wikman.

Samma dag som Flygvapnets trotjänare tackades av så fick även Flygvapnets nya piloter sina vingar på Flygskolan på Malmen. Besökare hade därför möjlighet att även se flyguppvisningar med Transportflygplan 84, JAS 39 Gripen och Helikopter 15 och 16, som genomfördes under vingexamen.

Avvecklingsceremonin började med Flygvapnets igenkänningssignal och första talare var museichefen Noomi Eriksson som berättade om museets arbete med Sveriges flyghistoria och hur SK 60 införlivas i museets samlingar. Luftstridsskolans chef Niclas Magnusson berättade om skolflygplanets centrala roll i den svenska pilotutbildningen.

SK 60 började sin karriär i Flygvapnet för över 60 år sedan som lätt attackflygplan. Den har sedan dess använts i utbildningen av pilotelever på det som idag benämns Flygskolan på Luftstridsskolan.

Flygvapenchefen Jonas Wikman var på plats för att högtidlighålla avvecklingen och han överräckte en loggbok till museichefen Noomi Eriksson för att symbolisera att SK 60 nu överlämnas till Flygvapenmuseum. Planet med beteckning "86" är ett av de tre SK 60 plan som blir museiflygplan och är det exemplar som kommer att stå på Flygvapenmuseum.

Uppvisningspiloten Nils "Princess" Schylström var inbokad för ett publikt event på Flygvapenmuseet innan han genomförde sin sista officiella flyguppvisning med SK 60 i Sverige. Intresset för att träffa stridspiloten var så stort att kön ringlade sig igenom utställningshallen. Uppvisningspiloten passade på att prata med så många som möjligt och det togs många "selfies" innan han var tvungen att avbryta inför sin flyguppvisning som markerade slutet på ceremonidagen för SK 60.

Flygvapnet har sedan starten 1926 bedrivit utbildning av stridspiloter helt i egen regi och nu har delar av stridspilotutbildningen börjat genomföras i Italien. Nästa tisdag landar Flygskolan för sista gången med SK 60 på Malmen vilket innebär att Flygskolans 2. Division därmed gör sin sista dag i flygtjänst.

Under nästa vecka tar även flottiljerna farväl av SK 60 när deras exemplar landar för sista gången. Ett antal plan kommer dock fortsätta i Swedish Air Force Historic Flight där Flygvapnets trotjänare flyger vidare som en del i vår svenska flyghistoria

Artikeln har varit införd på FM webbsida den 24 juni 2024 och är författad av Therese Åkerstedt | Luftstridsskolan och återgiven med hennes tillåtelse

Temadag SK60

Under lördagen den 15 juni hölls på Flygvapenmuseum en temadag för SK60. Ett antal föredrag med tema SK60/Saab 105 genomfördes. Dels om de olika skolflygplanen som funnits i Flygvapnet. Från de första enkla dukklädda farkosterna till SK60.

Likaså Saab 105:s historia från att varit tänkt som ett snabbt affärsflygplan till sin långa historia som skolflygplan i såväl Svenska som i Österrikiska Flygvapnet.

Torsten Nilsson pratar historiska skolflygplan

Möjlighet fanns även att flyga SK60 med VR-glasögon, häftig upplevelse enl deltagare

Text o bild/Sture Axelsson

Minnesceremoni för Per Olov Solvestad

Söndagen den 28 april 2024 hölls en minnesceremoni på Linköpings kyrkogård för Per-Olov Solvestad.

Välkomsttal hölls av P G Nyholm, fredsbaskarna, där han berättade om Per Olovs FN tjänstgöring i Kongo och den händelse som ledde till att han omkom.

Försvarmaktens representant Flottiljförvaltare Susanne Silander höll tal och betonade hur viktigt det är att vi inte glömmer bort våra soldater och officerare som har omkommit under utlandstjänstgöring.

Kyrkoherde Olof Söderberg höll korum.

KF:s ordförande, Ingvar Jäderlind, fick uppdraget att för Försvarmakten genomföra kransnedläggning vid gravstenen.

Avslutningstal hölls av P G Nyholm, som berättade att 83 personer har omkommit i tjänsten och arbetet med att återställa borttagna gravstenar efter omkomna soldater och officerare i utlandstjänst. Vid varje gravsten pågår arbete med att sätta upp en minnestavla, som berättar om den omkomnes historia.

Närvarande vid minnesceremonin var Per Olovs syster och barnbarn som uppskattade ceremonin

och att man fick träffa personer som kände Per Olov och hans verksamhet på F3.

Kamratföreningen representerades av Ingvar Jäderlind, Hans Bertil Karlsson och Ronny Perfect. Linköpings soldathem bjöd in deltagarna till en kaffestund och vidare samtal om Per Olov tillsammans med anhöriga.

Text och bild Ingvar Jäderlind/Ordf.

En minnestavla med nedanstående text finns uppsatt vid graven.

Per Olov Solvestad

Fred, säkerhet, utveckling samt mänskliga rättigheter utgör FN:s arbetsområden, och sys-selsätter i sin helhet mer än 50 000 personer över hela världen. Insatserna har utvecklats från att endast omfatta övervakning av vapenstillstånd till att numera även inkludera skydd av civila, stödsinsatser vid val och skydd av mänskliga rättigheter. Sverige har en lång tradition av att bidra med trupper till FN.

1960 påbörjades ONUC-missionen i det dåvarande Kongo. Denna insats var större än de tidigare och skulle bistå den kongolesiska regeringen med stöd när de belgiska styrkorna drog sig ur landet. Men situationen blev komplex och svenska FN-förband hamnade i direkta stridshandlingar. Sverige skickade både soldater, tekniker samt annan personal till FN:s förfogande. Sverige bistod även med ett flygförband, F22, vilket var unikt då den enda gången detta tidigare hänt var under finska vinterkriget 1939-1940. I flygförbandet F22 tjänstgjorde 1962 den då 35-årige sergeanten och flygteknikern Per Olov Solvestad från Linköping. Hemma i Sverige hade han tjänstgjort vid flygförbandet F3 och reste ner till Kongo i augusti 1962 för att göra en insats för freden. Den 20 september deltog han i ett spaningsuppdrag med en DC-3:a tillsammans med några andra FN-soldater. Under flygningen besköts planet från marken och tvingades buklanda, varefter det fattade eld. Per Olov omkom och två av hans kamrater skadades svårt.

Under de år Sverige deltog i ONUC-missionen i Kongo omkom 19 svenska FN-soldater, och den 18 september 1961 omkom även FN:s Generalsekreterare Dag Hammarskjöld.

Per Olov Solvestad valde att göra en insats för en bättre värld. Hans namn är ett bland många som genom åren gett sitt liv i fredens tjänst.

Den nuvarande stenen har skänkts av kamraterna i Veteranföreningen.

Veterandagen 2024

Årets veterandag genomfördes för första gången lokalt på helikopterflottiljen onsdagen 29 maj i ett underbart och soligt väder.

Föreningen representerades av Ingvar Jäderlind, Hans Bertil Karlsson och Ronny Perfect. Stabschefen Mikael Blomberg hälsade alla välkomna till veterandagen och höll ett kort tal om utlandsveteranernas viktiga insatser.

I år uppmärksammades särskilt de utlandsveteraner som tjänstgjort på Balkan under åren 1991 – 2000, d v s i Bosnien, Kroatien, Nord Makedonien och Serbien.

Helikopterflottiljens präst Magnus Fröhler genomförde korum med tal och sång. Efter talen hedrades utlandsveteranerna med en kransnedläggning vid minnesstenen.

Vid ceremonin delades myndighetens utmärkelse och medaljer för förtjänstfulla insatser ut.

Av tidigare erfarenheter av veterandagen i Stockholm, och övriga förbands genomförande av veterandagen har helikopterflottiljen en hel del att ta lärdom.

Verksamheten pågick normalt vid helikopterflottiljen och större delvis. Dålig anslutning av inbjuden personal från Linköpingsgarnisonens förband till veterandagen, som är en speciell dag för att minnas våra utlandsveteraner, gjorde att det var få deltagare.

Efter avslutad veterandagsceremoni bjöds alla deltagare på kaffe med tillbehör.

Text och bild Ingvar Jäderlind/Ordf

Bilder från Veterandagen i Stockholm

Gösta Persson bidrog med bilder från firandet i Stockholm där uppslutningen var betydligt större.

